בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 45105-06-16 פ. נ' ו

בפני כב' השופטת, סגנית הנשיא מירה דהן

תובעת צ.פ

ע"י ב"כ ד"ר רונן דליהו, עו"ד

רח' שאול המלך 8, תל אביב

נגד

נתבע י.ו 2

ע"י ב"כ עו"ד ברק מלכית

רח' הירקון 67, בני ברק

חקיקה שאוזכרה:

חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973: סע' 3 (א), 5, 5(א)(1), 6, 8(2)

מיני-רציו:

* תביעה לאיזון משאבים בין בני זוג פרודים. עיקר הדיון עסק בבחינת חוו"ד המומחה שמונה לבחינת זכויות הצדדים שנצברו בתקופה המשותפת וכן בדירשת הנתבע לאיזון שווים של המיטלטלין שצברו הצדדים.

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – איזון משאבים

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – הערכת שווי חברה

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – מתנה

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – מיטלטלין

.

תביעה לאיזון משאבים בין בני זוג פרודים. הצדדים נישאו זל"ז כדמו"י ביום 1991. מועד הקרע נקבע בהסכמה במהלך ההילך, ל-7/2013. ב-2011 חתמו הצדדים על הסכם ממון שקיבל תוקף פס"ד, במסגרתו החריגו הצדדים את הנכסים אותם ירשה האישה מהוריה ז"ל וכן נכסים הרשומים על שם מי מהצדדים. על פי חוו"ד מומחה מטעם ביהמ"ש, לא נצברו לתובעת זכויות משותפות כלשהן לאיזון (נקבע כי כל זכויות התובעת במועד הקובע מקורן בעזבון שקיבלה מהוריה ז"ל, המוחרג מהאיזון בהתאם להסכם הממון); בכל הנוגע לנתבע, נקבע כי הצטברו לטובתו זכויות שנצברו לאחר יום הנישואין בקרנות השתלמות, קופות גמל וביטוח; זכויות פנסיוניות; וכן חושב שוויו של עסק סוכנות הביטוח, שהקים בתקופת הנישואין. הצדדים העלו טענות שונות כנגד חוו"ד.

.

nevo.co.il

ביהמ"ש לענייני משפחה פסק:

נוכח הסכם הממון אין חולק, כי הנכסים שירשה התובעת מהוריה ז"ל והחנות שנרכשה על ידי האיש בטרם נישאו הצדדים - אינם ברי איזון. ואולם, הסכם הממון נעדר התייחסות באשר למתווה ולדרך בה יש לילך באשר לרכוש אותו צברו הצדדים במהלך תקופת השיתוף. משכך, יש להחיל הוראות האיזון שבחוק יחסי ממון על התא המשפחתי דכאן.

בפסיקה נקבע עקרון מנחה – איזון המשאבים נעשה במכלול תוך קביעת שווים של כלל נכסי בני הזוג ולא בגזרה מצומצמת של זכויות מסוג זה או אחר.

נוכח עתירת הצדדים ונשוא המחלוקת, מונה כאמור מומחה מטעם ביהמ"ש לצורך חישוב כלל הזכויות שצברו הצדדים בתקופת השיתוף. ביהמ"ש מוצא לאמץ את קביעות המומחה למעט במספר עניינים.

ביהמ"ש מקבל את טענות הנתבע ביחס לזכויות הצבורות בשתיים מקופות הביטוח. ביחס לקופה אחת, הוכחה הטענה כי מדובר בפוליסת ביטוח אשר מקורה בכספים שהועברו מח-ן הבנק של אביו ז"ל, ואשר ניתנו לו במתנה על ידי אביו בעודו בחיים. כיוון שמדובר במתנה הרי שזו מוחרגת ממסת האיזון הכולל נוכח הוראות סעיף 5(א)(1) לחוק יחסי ממון; ביחס לקופה נוספת, התקבלה טענת הנתבע כי מדובר בקופת השתלמות השייכת לבת המשותפת אשר נפדתה זה מכבר והועברה לח-ן הבנק של הבת. לפיכך נפסק כי הסכום שבקופת אלו יופחתו ממסת האיזון .

בכל הנוגע לסוכנות הביטוח "--" הערכת שווי העסק נעשתה ע"י המומחה באמצעות שיטת המכפיל לפיה, מחושב שווי העסק על בסיס מחזור הפעילות או הרווח. המומחה קבע, כי מאחר ומדובר בסוכן ביטוח עצמאי ולפי המקובל בענף, זו השיטה השכיחה והמקובלת ביותר. המומחה, הוסיף כי בענף הביטוח נע ערך המכפיל בין 0.5 ל- 1.5 ובמקרים מסוימים עשוי הוא להיות מחוץ לגבולות אלה; בהתחשב בנתונים הכספיים וגילו המבוגר יחסית של האיש [67 ו- 8 חודשים במועד חוות הדעת] סבר המומחה כי נכון לקבוע ערך מכפיל חריג של 0.3 ממחזור ההכנסות נכון לשנת 2016. מעבר לכך, הביא המומחה אף בחשבון חובות והחזרים משותפים ששילם הנתבע וקיבל לאחר המועד הקובע מביטוח לאומי, מע"מ ומס הכנסה .

הצדדים לא הצליחו לסתור את החלטת המומחה לעניין שיטת המכפיל וגובהו החריג בנסיבות. מאידך, התקבלה טענת התובעת כי היה מקום לבחון את מחזור הפעילות לשנת 2013 (מועד הקרע) ואולם, המומחה אומת עם הטענה בעדותו, ולמעשה תיקן בעדותו את חוות הדעת וערך חישוב לשווי העסק נכון למועד הקובע בשנת 2013 (כפי שהתבקש) והעמיד את שווי העסק על סך של 89,000 ₪ . ועתירת התובעת לעניין זה מתקבלת.

עתירת התובעת לעשות שימוש בסעיף 8(2) לחוק יחסי ממון נזנחה בסיכומים. עתירת הנתבע בסיכומיו להכריע בתובענה על דרך עקרון השוויון המהותי תוך הפנייה להוראות סעיף 8(2) לחוק יחסי ממון – מהווה הרחבת חזית אסורה.

מיטלטלין: ביהמ"ש דוחה את דרישת הנתבע לאיזון שווים של המיטלטלין שצברו הצדדים, אותם העריך הנתבע בכתב הגנתו ובתצהיר הנלווה בסך של 1.5 מיליון ₪ ואלו יחלקו בעין באמצעות 2 רשימות שיכין הנתבע. הנתבע עזב את בית המגורים ב-2014 ונטל עימו ציוד לבחירתו- הן חפצים אישיים והן ציוד אחר שבחר ליטול; מאז ועד פתיחת ההליכים דנן על ידי התובעת, לא נקט הוא בהליך יזום לעניין המיטלטלין. אף במסגרת ההליך דנן השתהה הנתבע ולמעשה פירוט המיטלטלין הפציע לראשונה, כשנתיים לאחר פתיחת ההליך דנן; הערכת שווי המיטלטלין אשר צורפה לכתב ההגנה נערכה ע"י הסוקר מטעם חברת הביטוח תוך הערכת שווי המיטלטלין כחדשים ואין בהם לשקף שווים האמיתי של המיטלטלין במצבם הנוכחי אף לא לאותו המועד בו הוערכו בוודאי שלא נכון למועד

הקובע; בנסיבות האמורות ובהתייחס לשיהוי הרב שנקט הנתבע בעתירתו, שיהוי שיש בו לפגוע באפשרות לבחון ראייתית אלו מיטלטלין נטל ואלו הותיר בבית התובעת ונוכח ההלכה שבדין לעניין חלוקת מיטלטלין – דומה כי אין אלא להורות על חלוקתם בעין.

<u>פסק דין</u>

הונחה בפני להכרעה תובענה אשר הגישה התובעת ואשר בה עתרה כדלקמן:

א. ליתן פסק דין הצהרתי הקובע כי לתובעת זכויות בעלות בכלל הזכויות והנכסים שנצברו ע"ש הנתבע במהלך נישואי הצדדים.

ב. ליתן פסק דין הצהרתי המורה כי באיזון המשאבים, תהא התובעת זכאית ל-80% מכלל הזכויות המפורטות בס"ק א' לעיל.

ג. לנקוט אמצעים לשמירת זכויות התובעת ועד לעריכת איזון המשאבים כאמור לעיל.

<u>עובדות כללי</u>

1. התובעת והנתבע [להלן ביחד: "**הצדדים**"] הינם בני זוג יהודים, אשר נישאו זל"ז כדמו"י ביום 1991 .
בשנת 1994 הצדדים אימצו את בתם המשותפת, שהינה כיום בגירה ומתגוררת עם התובעת.

2. א. במהלך החיים המשותפים ובין השנים 1984-1994 עבדה התובעת כשכירה בחברת
--. במקביל עבדה היא כעצמאית בתחום ה--.
ב. הנתבע עבד עד שנת 1993 בתחום השיפוצים כעצמאי. לאחר מכן רכש הוא השכלה בתחום הביטוח [לימודי ביטוח חיים, קורס לסוכנים מורשים, קורס לסוכן אלמנטרי מתמחה וקורס לסוכן אלמנטרי מורשה], החל לעבוד כסוכן ביטוח עצמאי והקים סוכנות ביטוח --" [להלן: "**סוכנות הביטוח**" ו/או "**העסק**"].

3. א. התובעת, שהינה כיום כבת 68 שנים אינה עובדת ומתכלכלת אך מקצבת זקנה, ביטוח לאומי ומתקבולי השכרת הנכסים שירשה היא מהוריה ז"ל, נכסים אשר הופרדו ממסת האיזון הרכושי במסגרת הסכם ממון, כאמור להלן.
ב. הנתבע, שהינו כיום כבן 70 שנה, מתכלכל מהכנסות סוכנות הביטוח ומקצבאות פנסיה שהחל לקבל החל משנת 2017.

4. ביום 20.7.2011 חתמו הצדדים על הסכם ממון להסדרת ענייניהם הרכושיים.
ביום 22.9.2011 אישר בית המשפט הסכם הממון והעניק לו תוקף של פסק דין [תה"ס 12975-08-11] [להלן: "**הסכם הממון**"];

<u>ואלו הם עיקרי ההסכמות במסגרת הסכם הממון</u>:

א. **"צד ב' [הנתבע, מ.ד.] מתחייב, כי הנכסים השייכים לצד א' [התובעת, מ.ד.] אותם קיבלה בירושה מהוריה -- ז"ל, מגרשים ב—בגוש = חלקות =, ונכס (בנין) ברחוב --.. בגוש --, יהיו שייכים לצד א' [התובעת מ.ד.] ולצד ב' [הנתבע, מ.ד.] אין כל זכות עליהם לא בהווה לא בעבר ולא בעתיד"** -סעיף 3 להסכם הממון;

ב. עוד הסכימו הצדדים, כי ככל ותממש האישה הנכסים שהתקבלו לידיה מהוריה בין באמצעות בנייה ובין באמצעות מכירה אין לנתבע כל זכויות בנכסים האמורים [סעיף 4 להסכם הממון]; עוד הוסכם כי אף אם יתגוררו הצדדים באחת הדירות, לא תהא זו נכס בר איזון; הוסכם גם כי במידה והתובעת תמכור הנכסים תחול הפרדת המשאבים אף על הכספים המתקבלים מהתמורה, וככל ונכס יימכר ו/או יוחלף באחר הרי שהבעלות תיוותר אף היא על שם התובעת ונכס זה אף הוא לא ייחשב כנכס בר איזון [סעיפים ג' ו- 4 (על תתי סעיפיו) להסכם הממון].

ג. במועד אישור ההסכם, ביום 22.9.2011, הבהירו הצדדים:

"בהמשך לשאלת ביהמ"ש, מוסכם כי אם נכס מקרקעין ו/או מיטלטלין ברישום שיירכשו לאחר הסכם זה, יירשמו על שם מי מהצדדים או על שם שניהם יחדיו, תיחשב הבעלות בנכס על פי הרישום בפועל.
מוסכם כי לגבי נכס שלגביו אין רישום כאמור, אזי ובהתייחס לסעיף 4 להסכם, הנכס ייחשב ככזה של האישה."

5. ביום 11.7.2013 חתמו הצדדים על הסכם נוסף בפני הגב' --עו"ד ונוטריון. במסגרתו, הסכימו הם כי בהיותם נשואים יתגוררו הם בשתי דירות סמוכות ונפרדות [דירות בבניין שירשה התובעת מהוריה ז"ל]. בגין זכות המגורים בדירה, ישלם הנתבע לתובעת דמי שכירות בסך של 2,500 ₪ לחודש ותוך שהוסכם כי אין בתשלום זה להקנות לנתבע כל זכות שהיא בנכס מלבד זכות מגורים שתפקע בתוך 4 חודשים ממועד ההודעה המוקדמת [צורף כנספח 3 לכתב ההגנה].

6. בין הצדדים גבה טורא והם פנו לערכאות משפטיות.

<u>טענות הצדדים</u>

7. ביום 22.6.2016 הגישה התובעת התובענה דכאן ועיקר טענותיה, כדלקמן:

א. לטענת התובעת, הפך אותה הנתבע לקורבן "אשר שם לו למטרה להשתלט על נכסי משפחתה ועל ירושתה, לנצל אותה עד תום" [סעיף 16 לכתב התביעה].

ב. לטענת התובעת, במהלך תקופת השיתוף, עבדה היא לפרקים כשכירה ולפרקים כעצמאית, בעוד הנתבע עבד תחילה כשיפוצניק ולימים רכש השכלה והקים סוכנות ביטוח.

ג. לטענת התובעת, עם אימוץ בתם המשותפת היא זו אשר נטלה על עצמה את עיקר הגידול והדאגה למשק הבית. הצדדים החליטו, כי התובעת תוותר על קידומה המקצועי. בעוד הנתבע היה נתון כל כולו לקידום ובניית העסק שהקים.

ד. לטענת התובעת, בעת שהוריה היו בחיים נתנו הם לצדדים להתגורר בדירת מגורים בבניין שהיה בבעלותם ב--- והם אף סיפחו לדירה זו, דירה נוספת אשר שימשה כמשרדו של הנתבע; בגין השימוש בדירות לא שולם שכ"ד.
התובעת מציינת כי בעת שהוריה היו בחיים, הם אלו אשר דאגו לפרנסת הצדדים. וכי היא ומשפחתה הקדישו הכנסותיהם ורכושם לטובת העסק שהקים הנתבע ללא כל תמורה ומתוך אמון כי בבוא העת פירות העסק ישמשו התא המשפחתי, יבטיחו עתידה ויהוו מקור הכנסה שוטפת למחייה בעתיד.

ה. לטענת התובעת, במהלך תקופת השיתוף השקיעה היא בהקמת העסק, רכשה ציוד למשרד, השתמשה בכספי ירושתה העתידית למחיית המשפחה והכל כדי לאפשר לנתבע להתקדם בעסקיו; היא גם נענתה לרצון הנתבע לוותר על המגורים בדירת הוריה ולעבור להתגורר בדירה מושכרת בת"א אשר אפשרה לנתבע לנהל את משרדו מהדירה ומבלי שנשא בתשלום דמי השכירות [המעבר הצריך אף מעבר מגורי הוריה שהפכו סיעודיים], וכן כיסתה יתרות חובה בח-ן הבנק של הנתבע.

ו. לטענת התובעת, בשנת 2011 הבינה היא כי הנתבע שם לו למזימה להשתלט על נכסי הנדל"ן והכספים הנזילים שירשה היא מהוריה ז"ל, ומשכך דרשה מהנתבע לחתום על הסכם ממון אשר קיבל תוקף של פס"ד ביום 20.7.2011.
באותה השנה אף שבו הצדדים להתגורר בדירת הוריה ז"ל בבניין המגורים אותו ירשה.

ז. לטענת התובעת, הנתבע הסתיר ממנה את פירות הצלחת העסק שהקים והרווחים אותם הפיק ולמעשה התעשר על גבה. עוד טענה התובעת, כי בחודש 3/2013 וכאשר כלו הכספים אשר בידה, נטש אותה הנתבע והותירה להתגורר "בשכונת עוני ופשיעה ב--", כשהיא חיה עם הבת "בדוחק רב העולה לכדי עוני" ללא כספים נזילים וזכויות סוציאליות וכשהיא כבת 65 שנים (במועד הגשת התובענה) ובמצב רפואי לא טוב [סעיפים 8 – 9 לכתב התביעה].

במסגרת הסיכומים, טענה התובעת, כי זכויותיה הסוציאליות אשר נצטברו מהלך תקופת השיתוף נאמדו בסך של כ- 30,000 ₪ ונפדו לטובת התא המשפחתי [סעיף 17 לסיכומים].

ח. לטענת התובעת, לרשותה נכסים אותם ירשה היא מהוריה ז"ל אולם אלו אינם ברי איזון הן על פי הדין והן על פי הסכם הממון עליו חתמו הצדדים.
כך גם טענה התובעת, כי אין בממון זה אשר ירשה להטות המאזניים כנגדה שכן עתירתה הינה לאיזון מסת הרכוש שנצברה אך בתקופת השיתוף ועפ"י הוראות הדין [סעיפים 14 – 15 לסיכומים].

ט. לטענת התובעת, מסתכמות הכנסותיה מהשכרת הדירות שירשה מהוריה ז"ל לסך של כ- 12,000 ₪ ברוטו לחודש, והיא נאלצת לחיות בדוחק ובצמצום רב [סעיף 59 לכתב התביעה].
כך גם טענה התובעת, כי נאלצה למכור את הנכס המצוי בגוש -- , חלקה -- [חלקה אחת מבין 3 החלקות שירשה מהוריה ז"ל] על מנת להמשיך לקיים את עצמה ואת הבת המשותפת; לטענתה התקשרה היא עם קבלן לבניית קוטג' על החלקה האמורה ולימים משנמכר הקוטג', נתקבלה לידה תמורה בסך של 1,000,000 ₪ ומתוכה נותר לה רק כ- 400,000 ₪ [סעיף 26 לתצהיר עדות ראשית].

<u>בסיכומים</u> טענה התובעת כי הדירות שירשה הינן במצב גרוע והתקבול מהשכרתן המשמש לה כמקור פרנסה נוסף על קצבת המל"ל עומד על סך של 8,000 ₪ נטו בחודש, לאחר ניכוי הוצאות ומס.
באשר לשני המגרשים שנותרו בבעלותה, מציינת התובעת כי אלו עומדים ריקים שכן אין ביכולתה לממשם – זאת הן נוכח שיעור המס הגבוה שעתידה היא לשלם על מכירתם והן נוכח מצבה הפיזי והנפשי שאינו מאפשר לקדם פרויקט בנייה מעין זה.

י. לטענת התובעת, הנתבע הינו בעלים של עסק משגשג המניב לו הכנסות חודשיות המגיעות לכדי מאות אלפי ₪ בחודש ,וזאת בזכות ההשקעה הכספית של התובעת בנתבע ובעסק משך השנים [סעיפים 64-63 לכתב התביעה].
כך גם, נזקפות לזכות הנתבע חסכונות וזכויות סוציאליות אותם צבר מהלך תקופת השיתוף.
לטענת התובעת, בבעלות הנתבע חנות ברח' -- הידועה אף כגוש – חלקה -- תת חלקה [להלן: "**החנות ב--**"] אשר נרכשה בטרם הנישואין ומושכרת לצד ג'; כן ברשות הנתבע כספים בסך של כ- 400,000 ₪ אותם ירש מאביו ז"ל [סעיף 66 – 67 לכתב התביעה].

יא. לשם איזון היכולת הכלכלית בין הצדדים, כולל איזון הפערים עתרה התובעת לחייב הנתבע לשלם לה מחצית המוניטין ונכסי הקריירה שצבר בשנות חייהם המשותפות , כמו גם חיוב הנתבע בתשלום חודשי קבוע לתובעת למשך אריכות ימיה ו/או קביעה שאופן חלוקת הזכויות ואיזון המשאבים "ייעשה כך שבחלקה של התובעת בכספים, זכויות נכסים ורכוש, לרבות מוניטין – אישי ו/או עסקי – הפרשי כושר השתכרות, יהא בשיעור של לפחות 80% מכלל הכספים והנכסים" [סעיף 83 לכתב התביעה].

בסעיף 5 לכתב הסכומים מטעמה ציינה התובעת כך:
"**<u>זה המקום להעיר, על מנת לייעל ולחסוך מבית המשפט הנכבד זמן יקר, כי התובעת מקבלת את המלצת בית המשפט הנכבד, כפי שבאה לידי ביטוי במהלך הדיונים וזונחת את עתירתה בכתב התביעה לאיזון לא שוויוני בהתאם לסעיף 8(2) לחוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג – 1973</u>**". (הדגשה לא במקור – מ.ד.)

8. ביום 28.9.2016 הגיש הנתבע כתב הגנה, ועיקר טענותיו, כדלקמן:

א. לטענת הנתבע הוגשה תובענה זו ממניעי נקם נוכח הקשר הזוגי שרקם עם בת זוגו החדשה, שכן הצדדים כבר היו פרודים כשלוש שנים טרם הוגשה התובענה; עוד טען הנתבע כי הוא והתובעת לא התגרשו אך לאור סירוב התובעת ליתן גט.

ב. לטענת הנתבע, אכן התגוררו הצדדים בדירת הוריה של האישה ללא תשלום שכ"ד, ואולם בהתייחס לדירה שהוצמדה לדירתם, טען הוא כי ההצמדה נעשתה טרם הפך הוא סוכן ביטוח ואך לאחר למעלה משנה הוכשרה הדירה כמשרד עבור הנתבע.

ג. לטענת הנתבע במהלך תקופת השיתוף, עבדה התובעת במשרה חלקית כשכירה עד אשר פוטרה. במקביל עבדה היא כעצמאית בתחום האסטרולוגיה. בהתייחס אליו טען הנתבע כי עד שנת 1993 עבד הוא כשיפוצניק ולאחר מכן רכש השכלה בתחום הביטוח והפך סוכן ביטוח עצמאי. לטענת הנתבע, התובעת לא תרמה לעסק או להתפתחותו ובתקופת השיתוף אף לא רצתה לקחת בו חלק.

מוסיף הנתבע ומציין כי נוכח הכנסתה הנמוכה של התובעת, הוא זה אשר נשא במלוא הוצאות התא המשפחתי ולשם כך הוא אף נטל הלוואות;

ד. לטענת הנתבע, בבעלות התובעת כספים ורכוש רב אותם ירשה מהוריה ז"ל: **"בבעלות התובעת בניין בן 6 דירות ב--, חנות מכולת בקומת קרקע, שני מחסנים בחצר הבניין ועוד שני מגרשים ב--, כמו כן, התובעת מכרה את המגרש השלישי שהיה לה לפני 4 שנים ב 1,500,000 ש"ח!"** [סעיף 27.1 לכתב ההגנה].
מפנה ומציין הנתבע כי לידי התובעת מתקבלים מידי חודש כ- 18,000 ₪, לסכומים אלו יש להוסיף תקבולי קצבת הזקנה החודשיים בסך של כ- 1,800 ₪ ואת הריביות שהתובעת צוברת מהכספים וניירות הערך אותם היא מחזיקה בחשבון הבנק שלה [סעיפים 26.8, 27.2, 27.3 ו- 27.9 לכתב ההגנה].
מציין הנתבע כי הכנסות הנתבע הינן בערכי נטו שכן הוא זה המשלם מס במקור מידי חודש [נספח 3 לכתב ההגנה].

מציין הנתבע גם כי התובעת מחזיקה בכלי רכב אשר נרכש בסך של כ- 360,000 ₪ וערכו למועד כתב ההגנה הינו כ- 116,000 ₪ [סעיף 27.8 לכתב ההגנה].
כן בבעלות התובעת חפצי מיטלטלין ששווים מוערך בסך של כ- 935,950 ₪ ותכשיטים המוערכים בסך של כ- 634,312 ₪ [סעיף 27.10 לכתב ההגנה].
לכל הללו יש להוסיף את מגורי התובעת בדירה בבניין המגורים שירשה בשטח של כ- 120 מ"ר אשר שופצה פעמיים בסך של כ-260 000 ₪.

עוד מציין הנתבע כי התובעת מכרה קוטג' אשר נבנה על אחד המגרשים שירשה תמורת סך של 2,800,000 ₪ ; כך שגם אם יתקבלו טענות התובעת כי ההוצאות עמדו על כ- 400,000 ₪ הרי שנותרה לתובעת יתרת זכות גבוהה והכל, בניגוד לטענת האישה כי הינה "חסרת כל".

ה. בהתייחס לטענת התובעת כי היא מכלכלת את ביתם הבגירה טוען הנתבע כי מדובר בבגירה שהינה כבת 22 שנים ,אשר משתכרת למחייתה כ- 7,000 ₪ בחודש. בנוסף, העמיד הנתבע לזכות הבת שני חשבונות חיסכון , כך שאין כל ממש בטענת התובעת כי היא מכלכלת את הבת המשותפת לבדה.

ו. מציין הנתבע כי בבעלותו חנות ב-- שגודלה כ- 13 מ"ר, אשר נרכשה בשנת 1982, כ- 9 שנים טרם נישאו הצדדים; החנות האמורה אשר אף היא מופרדת ממסת האיזון, מושכרת לצד ג' בעבור דמי שכירות חודשיים בסך של 1,500 ₪ [סעיף 58 לתצהיר עדות ראשית].

עוד טען הנתבע, כי קיבל במתנה מאביו בהיותו בחיים, סך של 393,000 ₪ שהועברו מח-ן הבנק של האב לח-ן הבנק של הנתבע [סעיף 58 לתצהיר עדות ראשית]; לטענת הנתבע, יש להפריד המתנה האמורה ממסת האיזון.

ז. מציין הנתבע כי בניגוד לתובעת אין בבעלותו דירה , כך גם, אין בבעלותו כלי רכב.

עוד מציין הנתבע כי הוא אכן עצמאי אולם העסק שבבעלותו אינו "סוכנות ביטוח" הואיל והוא המועסק היחיד בו ולכן הוא מוגדר בחוק כסוכן ביטוח יחיד; העסק מתנהל מחדר בגודל 12 מ"ר בדירה אותה הוא שוכר. השתכרות הנתבע נאמדת לטענתו בסך ממוצע של כ- 8,500 ₪ בחודש; כמו כן מקבל הוא קצבת פנסיה בסך של כ- 3,853 ₪ [2,394 ₪ מעתודות, 884 ₪ מפסגות ו- 575 ₪ מהראל] [סעיף 58 לתצהיר עדות ראשית] .

לטענת הנתבע, הוא עודנו נוטל הלוואות לצורך קיום וכלכלת התא המשפחתי ונושא מדי חודש בהחזר הלוואות ; כל שנותר לזכות איש לדידו היא קרן השתלמות הנאמדת בסך של כ- 17,000 ₪ בלבד [סעיפים 62.8 – 62.9 לכתב ההגנה].

ח. לטענת הנתבע יש לבצע איזון המשאבים גם בחובות שנצטברו במהלך תקופת השיתוף ואשר שימשו לכלכלת התא המשפחתי- אף אם אלו נרשמו רק על שם הנתבע לבדו, כולל תשלומי מס הכנסה אשר שילם הוא עבור הכנסות התובעת.

ט. עוד טוען הנתבע כי יש לפצותו בגין החפצים שהותיר בדירת המגורים ואשר התובעת סירבה למסור לידיו. [סעיף 123 לכתב ההגנה].

כמו כן טען הנתבע כי יש לחשב ערך הרכוש שנמצא בדירת התובעת ולאזנו ; בסעיף 34 לסיכומים, עתר הנתבע "לאזן איזון אמיתי ונכון, של הרכוש המשותף וכן לקבוע כי התובעת תשלם לנתבע סך של 222,250 ₪"

הכספים האמורים הינם בגין חלוקת המיטלטלין בהתאם לסעיף 83 לתצהיר עדות ראשית ועפ"י דוח הסוקר מיום 15.7.2010 [נספח 17 לכתב ההגנה].

י. בכתב הסכומים מטעמו עתר הנתבע גם להכריע בתובענה על דרך עקרון השוויון המהותי תוך הפנייה להוראות סעיף 8(2) לחוק יחסי ממון.

לציין כי עתירה זו של הנתבע עלתה לראשונה בכתב הסכומים מטעמו, תוך שהתובעת בסכומי התשובה מטעמה התנגדה לעתירה זו ולהעלאתה אך בשלב הסכומים.

<u>רשימת הנכסים שאינם ברי איזון</u>

9. כאמור , הסכימו הצדדים בהסכם הממון כך:

"צד ב' [האיש, מ.ד.] מתחייב, כי הנכסים השייכים לצד א' [האישה, מ.ד.] אותם קיבלה בירושה מהוריה -- ז"ל, מגרשים בראשון לציון בגוש -- ונכס (בנין) ברחוב --.. בגוש --, יהיו שייכים לצד א' [האישה, מ.ד.] ולצד ב' [האיש, מ.ד.] אין כל זכות עליהם לא בהווה לא בעבר ולא בעתיד" [סעיף 3 להסכם הממון].

כמו גם בדיון שהתקיים עובר לאישור ההסכם ציינו הצדדים כך:

"בהמשך לשאלת ביהמ"ש, מוסכם כי אם נכס מקרקעין ו/או מיטלטלין ברישום שיירכשו לאחר הסכם זה, יירשמו על שם מי מהצדדים או על שם שניהם יחדיו, תיחשב הבעלות בנכס על פי הרישום בפועל.
מוסכם כי לגבי נכס שלגביו אין רישום כאמור, אזי ובהתייחס לסעיף 4 להסכם, הנכס ייחשב ככזה של האישה. " - ראה פרוטוקול הדיון מיום 22.9.2011.

אין חולק, כי הנכסים שירשה התובעת מהוריה ז"ל והחנות ב-- אשר נרכשה על ידי האיש בשנת 1982 ובטרם נישאו הצדדים - <u>אינם</u> ברי איזון.

<u>רשימת הנכסים אשר נצברו בתקופת החיים המשותפת</u>

10. בהתייחס לזכויות שנצברו בתקופת החיים המשותפת וכפי שיפורט להלן – עותרת התובעת לקבלת מחצית מהזכויות שנצברו בתקופת החיים המשותפת:

א. סוכנות הביטוח "--", אשר הוקם מהלך תקופת השיתוף על ידי הנתבע;

ב. זכויות סוציאליות – קרנות השתלמות, קופות גמל וכיו"ב;

ג. זכויות פנסיוניות;

ד. מיטלטלין אשר נצטברו במהלך תקופת השיתוף;

ה. כלי רכב מסוג -- שנת ייצור 2006.

<u>דיון והכרעה</u>

11. המתווה הנורמטיבי לדיון בתובענה לאיזון המשאבים אותם צברו הצדדים מהלך תקופת

השיתוף הינו – חוק יחסי ממון בין בני זוג התשל"ג-1973 (להלן: "**חוק יחסי ממון**")

12. הוראות סעיף 3 (א) לחוק יחסי ממון קובעות תחולת הסדר איזון המשאבים:

> **"3. (א) לא עשו בני הזוג הסדר ממון, ואם עשו – במידה שההסכם אינו קובע אחרת, יראום כמסכימים להסדר איזון המשאבים לפי פרק זה, ויראו הסדר זה כמוסכם בהסכם ממון בעל תוקף שנתמלאו בו הוראות סעיף 2."**

13. כאמור, הצדדים דכאן חתמו על הסכם ממון אשר קיבל תוקף של פסק דין ביום 22.9.2011. במסגרת הסכם הממון החריגו הצדדים את הנכסים אותם ירשה האישה מהוריה ז"ל. ונכסים הרשומים על שם מי מהצדדים. ואולם, הסכם הממון נעדר התייחסות באשר למתווה ולדרך בה יש לילך באשר לרכוש אותו צברו הצדדים מהלך תקופת השיתוף.

משכך, יש להחיל הוראות האיזון שבחוק יחסי ממון על התא המשפחתי דכאן.

14. הוראות סעיף 5 לחוק יחסי ממון קובעות הזכות לאיזון בפקיעת הנישואין:

> **"5.(א) עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג (בחוק זה – פקיעת הנישואין) זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שוויים של כלל נכסי בני הזוג, למעט –**
>
> **(1) נכסים שהיו להם ערב הנישואין או שקיבלו במתנה או בירושה בתקופת הנישואין;**
>
> **(2) גימלה המשתלמת לאחד מבני הזוג על-ידי המוסד לביטוח לאומי, או גימלה או פיצוי שנפסקו או המגיעים על פי חיקוק לאחד מבני-הזוג בשל נזק גוף, או מוות;**
>
> **(3) נכסים שבני הזוג הסכימו בכתב ששוויים לא יאוזן ביניהם.**
>
> **...**
>
> **(ג) בסעיף זה, "כלל נכסי בני הזוג" – לרבות זכויות עתידיות לפנסיה, פיצויי פרישה, קרנות השתלמות, קופות תגמולים וחסכונות."**

באשר למועד לאיזון המשאבים, קובע סעיף 5.א לחוק יחסי ממון כדלקמן:

> **"5א. (א) הזכות לאיזון משאבים לפי סעיף 5 תהיה לכל אחד מבני הזוג אף בטרם פקיעת הנישואין אם הוגשה בקשה לביצועו של הסדר איזון משאבים לפי פרק זה והתקיים אחד מהתנאים המפורטים להלן:**
>
> **(1) חלפה שנה מיום שנפתח אחד מההליכים האלה:**

(א) הליך להתרת נישואין;

(ב) תביעה לחלוקת רכוש בין בני הזוג

(2) קיים קרע בין בני הזוג או שבני הזוג חיים בנפרד אף אם תחת קורת גג אחת במשך תקופה מצטברת של תשעה חודשים לפחות מתוך תקופה רצופה של שנה..... "

בעניינו ונוכח משך הסכסוך בין הצדדים אין מניעה להדרש להליך שבפנינו.

15. הוראות סעיף 6 לחוק יחסי ממון קובעות מימוש הזכות לאיזון המשאבים:

"6.(א) לצורך איזון המשאבים לפי סעיף 5 יש לשום את נכסי כל אחד מבני הזוג, פרט לנכסים שאין לאזן שוויים; משווי הנכסים האמורים של כל בן-זוג יש לנכות את סכום החובות המגיעים ממנו, למעט חובות בקשר לנכסים שאין לאזן שוויים.

(ב) היה שוויים של נכסי בן הזוג האחד עולה על שוויים של נכסי השני, חייב האחד לתת לשני את מחצית ההפרש, אם בעין ואם בכסף או בשווה כסף.

(ג) באין הסכמה בין בני הזוג בשאלה מה מגיע מהאחד לשני או באיזו דרך יבוצע האיזון, יחליט בית המשפט או בית הדין לפי הנסיבות, ורשאי הא לקבוע מועדי הביצוע, הבטחתו ושאר תנאיו, לרבות תוספת ריבית במקרה של ארכה או סילוק בשיעורים. ..."

16. בפסיקה נקבע עקרון מנחה – איזון המשאבים נעשה במכלול תוך קביעת שווים של כלל נכסי בני הזוג;

ראו: רמ"ש (מחוזי חיפה) 34778-03-16 **פלוני נ' פלונית** [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 15.11.2016).

נקבע, כי במסגרת תביעה לאיזון משאבים על בית המשפט להגיע להכרעה אשר מאזנת באופן סופי וממצה כלל הזכויות בנות האיזון אשר נצטברו על ידי הצדדים במהלך החיים המשותפים, מכל מין וסוג שהוא, ולא בגזרה מצומצמת של זכויות מסוג זה או אחר.

17. כבר ייאמר, כי במסגרת הסיכומים מטעמה, הסכימה האישה לאיזון משאבים כולל כפי שנקבע בחוות הדעת [ראה סעיף 1 לסיכומים] - הסכמה אשר עליה חזרה אף בסיכומי התשובה שהוגשו מטעמה.

מנגד, בסיכומים שהוגשו מטעם האיש, חרף כי הללו מחזיקים 14 עמודים, לא נטענה ולו טענה אחת כנגד חוות הדעת ו/או בהתייחס לחישובים ולמסקנות בה.

נדמה כי ניתן היה לסיים הדיון כבר בשלב זה כאן, אך על מנת להדק הקרקע, תיבחנה נקודות המחלוקת בין הצדדים וכפי שהוצגו גם במסגרת חוות הדעת ובדיונים שהתקיימו.

<u>חוות דעת מומחה</u>

18. א. נוכח עתירת הצדדים ונשוא המחלוקת , מונה ביום 29.1.2017 רו"ח נתן שטרנפלד כאקטואר [להלן: "**המומחה**"] לצורך "חישוב כלל הזכויות ו/או הכספים ו/או הזכויות הסוציאליות ו/או קרנות פנסיה ו/או ניירות ערך ו/או תכולת כספות שצברו הצדדים החל מיום 09.01.1991 (מועד הנישואין) ועד ליום 11.07.2013 וכן עד ליום 01.04.2014 ;
ייערך חישוב נפרד עבור כל תקופה" [החלטה מיום 9.2.2017].

כך גם, נתבקש המומחה להעריך את שווי עסקו של האיש --.

עוד הובהר במפורש, כי במסגרת חוות הדעת <u>לא ייבחנו ו/או יובאו בתחשיב</u> "הכספים ו/או הרכוש שקיבל מי מהצדדים בירושה ו/או במתנה אשר הוחרגו בהסכם הממון אשר קיבל תוקף של פסק דין בבימ"ש למשפחה ביום 22.09.2011" [החלטה מיום 9.2.2017].

ב. כאמור, חוות הדעת נתבקשה באשר לשני מועדי קרע.
ואולם, כעולה מהסכמות הצדדים והחלטת בית המשפט מיום 24.4.2017 – **המועד הקובע הינו 11.7.2013** [להלן: "**המועד הקובע**"].

19. ביום 11.7.2017 הוגשה חוות הדעת מטעם המומחה [להלן: "**חוות הדעת**"] ;

<u>זכויות התובעת</u>

על פי חוות דעת המומחה התובעת אמנם עבדה מהלך תקופת השיתוף, אולם נכון למועד הקובע לא נצברו לה זכויות משותפות כלשהן לאיזון ;
עוד נקבע בחוות הדעת כי כל זכויות התובעת במועד הקובע, לרבות בח-ן הבנק וזכויות בנדל"ן מקורן בעזבון שקיבלה מהוריה ז"ל ומשכך זכויותיה אלו לא אוזנו במסגרת חוות הדעת היות ולא משותפות הן, וזאת מכוח חוק יחסי ממון והסכמות הצדדים .

<u>זכויות הנתבע</u>

חוות הדעת קבעה, כי נכון למועד הקובע הצטברו לטובת הנתבע זכויות במסלול הוני בקופת גמל, קרן השתלמות וביטוח הראל והכל כמפורט בעמ' 8 סעיף ד' לחוות הדעת וכדלקמן:

א. קופת ביטוח בחברת הראל, קופה מס'-- [תגמולים לקצבה] – נכון ליום חוות הדעת, 11.7.2017 הצטבר סך של 109,468 ש"ח.

ב. קופת ביטוח בחברת הראל, קופה מס' -- [תגמולים במסלול פרט – הוני] – נכון ליום חוות הדעת, 11.7.2017, הצטבר סך של 536,606 ש"ח.

ג. קופה בחברת הראל, השתלמות שקלי מס' -- – נכון ליום חוות הדעת, 11.7.2017, הצטבר סך של 3,863 ש"ח.

ד. קופה בחברת הראל, השתלמות שקלי מס' -- – נכון ליום חוות הדעת, 11.7.2017, הצטבר סך של 133 ש"ח.

ה. קופה בחברת הראל, השתלמות שקלי מס' -- – נכון ליום חוות הדעת, 11.7.2017, הצטבר סך של 60,810 ש"ח.

ו. קופה בחברת הראל, השתלמות שלדג מס'-- – נכון ליום חוות הדעת, 11.7.2017, הצטבר סך של 43 ש"ח.

ז. קופה בחברת הראל עצמה שקלי מס' -- – נכון ליום חוות הדעת, 11.7.2017, הצטבר סך של 830 ש"ח.

20. בחוות דעת המומחה ערך הוא איזון זכויות הצדדים אשר הצטברו בתקופת החיים המשותפת ועפ"י הנתונים שבאו בפניו ובהתייחס לאלו:

א. קרנות השתלמות, קופות גמל וביטוח;
ב. זכויות פנסיוניות;
ג. סוכנות הביטוח "--".

במסגרת חוות הדעת ציין המומחה תחילה כי:

א. כל זכויות הנתבע נכון למועד הקובע נצברו <u>לאחר</u> יום הנישואין ועל כן חושבו זכויות אלו כמשותפות במלואן [עמ' 3 לחוות הדעת];
ב. האישה עבדה במהלך תקופת השיתוף, אולם נכון למועד הקובע <u>לא נצברו לה זכויות משותפות כלשהן לאיזון</u>;
ג. כל זכויות האישה במועד הקובע, לרבות בח-ן הבנק ונדל"ן -מקורן בירושה שקיבלה מהוריה ז"ל ומשכך זכויות אלו <u>לא</u> אוזנו במסגרת חוות הדעת היות ולא משותפות הן, מכוח חוק יחסי ממון.

21. חוות הדעת העלתה שתי חלופות אפשריות לאיזון:

א. איזון במזומן במועד החישוב, לפיו על הנתבע להעביר לתובעת <u>סך של 592,854 ש"ח</u>;

<u>לחילופין</u>

ב. איזון בהתאם לחוק חלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, תשע"ד-2014 [להלן: "**חוק חלוקת חיסכון פנסיוני**"] + השלמת מזומן, לפיו על הנתבע להעביר לידי התובעת סך של 353,556 ₪.

22. בהמשך לחוות הדעת באו בפני טענות הצדדים;

א. ביום 1.8.2017 הודיע הנתבע, כי לדידו נפלו פגמים בחוות הדעת.
בהחלטתי מאותו היום הוריתי, כי דרך המלך ועל פי הוראות הדין, הינה הפניית שאלות הבהרה למומחה ולאחר קבלת המענה רשאים הצדדים לעתור לזימון המומחה להיחקר על חוות הדעת.

ב. הועברו שאלות הבהרה למומחה; לאחר מתן תשובות מטעמו זומן המומחה לחקירה לדיון שנקבע ליום 27.03.2018 .

23. א. באשר לקופות הביטוח בחברת הראל (קופה מס' -- שם נצטברו סך של 109,468 ש"ח וקופה מס' -- שם נצטברו סך של -- ש"ח) – טען הנתבע כי, המומחה חישב הסכומים בכפל [סעיף 1 ח' לעמדת הנתבע באשר לחוות הדעת, מיום 23.10.2017]. היינו, לטענת הנתבע הסך של 91,000 ש"ח חושב פעמיים - הן בקופה מס' -- והן בקופה מס' --.
כאשר נשאל המומחה האם התייחס בכפל לקופות הביטוח בחברת הראל, השיב:
"**ת: יש אחת של 98 אלף שח, נכון ליום 31.12. צריך להוריד הפקדות של 2500 שח בערך יוצא 96,000 שח. היתה תשואה של ביטוח הראל לפי פרסום של גמל, של 14% עד עריכת חוות הדעת. לגבי הפוליסה השניה, פוליסה שאין בה בכלל הפקדות. היתה יתרה של 498,897 שח, בצירוף תשואה של 14 אחוז מגיעים לסכום של 536,606 שח**".
[חקירת המומחה מיום 27.3.2018 עמ' 3-4 שורות 1-4].

ב. אשר על כן, בהעדר תימוכין לטענות הנתבע ונוכח עמדת המומחה, מצאתי כי הסכומים אשר נקבעו בחוות הדעת בהתייחס לקופות הביטוח בחברת הראל: קופה מס' -- וקופה מס' -- - מייצגים נאמנה את הנתונים המספריים הקיימים וכי לא הובאו דשם סכומים בכפל.

24. באשר לקופת הביטוח האמורה בחברת הראל מס' -- נטענה טענה נוספת –

א. לטענת הנתבע, המדובר בפוליסת ביטוח אשר מקורה בסך של 393,000 ש"ח אשר הועברו בחודש 02/2010 מח-ן הבנק של אביו מר -- ז"ל, ח-ן מס' -- , ואשר ניתנו לו במתנה על ידי אביו בעודו בחיים [סעיף 8 לתצהיר הרכושי וסעיף 1 א' לעמדת הנתבע באשר לחוות הדעת, מיום 23.10.2017].
לטענת הנתבע מדובר במתנה וזו מוחרגת ממסת האיזון הכולל נוכח הוראות סעיף 5(א)(1) לחוק יחסי ממון [סעיף 1 לסיכומים מטעם האיש].

ב. בסיכומים שהוגשו מטעם התובעת אין התייחסות פרטנית וספציפית לקופה זו, כי אם ישנה עתירה כללית לקבלת שווי העסק ו"**הכספים הנזילים**" [סעיף 29 לסיכומי התובעת] מחצית שווי הזכויות הסוציאליות, כספים בקופות גמל, קרנות השתלמות

וכספי פנסיה שנצברו כתוצאה מעבודת הנתבע מהלך תקופת השיתוף וכן מחצית הכספים שנצטברו בתקופת השיתוף בחסכונות בנק, חברות ביטוח וכל גוף פיננסי אחר [סעיף 32 לסיכומים].

כך גם בסיכומי התשובה שהוגשו מטעם התובעת- אין התייחסות פרטנית לטענות האמורות של הנתבע אלא אך עתירה כוללנית.

ג. סעיף 5(א)(1) לחוק יחסי ממון מחריגות ממסת האיזון הרכושי נכסים שהיו למי מהצדדים ערב הנישואין או שנתקבלו במתנה או ירושה מהלך תקופת השיתוף:

"5. (א) עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג (בחוק זה – פקיעת הנישואין) זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שוויים של כלל נכסי בני הזוג, למעט –

(1) נכסים שהיו להם ערב הנישואין או שקיבלו במתנה או בירושה בתקופת הנישואין;"

על שכמו של הנתבע מוטל הנטל להוכיח כי הכספים האמורים אשר נצטברו בקופה מס' --- , ניתנו לו במתנה מאביו בעודו בחיים ומשכך מוחרגים ממסת האיזון.

ד. כאשר נשאל המומחה האם ייתכן כי מקורו של הסך של 536,606 ש"ח אשר הצטבר בקופה דלעיל הינו בסך של 393,000 ש"ח שהועברו לנתבע, השיב הוא כי בבדיקת התשואה שנוספה לסכום המקורי הדבר הינו סביר וכי הדברים ניתנים לבדיקה באמצעות קבלת דו"ח לשנת 2010:

"...ש: מרשי אומר לי שמדובר ב- 393,000 שח, האם תוכל לבדוק זאת עכשיו.

ת: אני בודק את התשואה מ- 2013, אז זה יכול להיות. מחשב באמצעות מחשבון. <u>תשואה של 36% משנת 2010 זה די סביר</u>. זה מאוד פשוט, אפשר לראות את דוח לשנת 2010.

ש: האם תוכל לתת תשובה לשאלה זו בכתב תוך 7 ימים לבימש.

ת: שימציא לי דוח לשנת 2010 ואני אוכל בקלות לבדוק זאת"

[חקירת המומחה מיום 27.3.2018 עמ' 4 שורות 22 ; הדגשה אינה במקור – מ.ד.]

ה. לא ראיתי כי הומצא דו"ח לשנת 2010 כבקשת המומחה , אולם נראה כי די בתשובת המומחה לעניין התשואה המצטברת כדי לקבוע כי התשואה אכן צמחה כתוצאה מהסך המקורי של 393,000 ש"ח ואשר הופקדו ישירות מח-ן הבנק של אביו ז"ל לקופת הביטוח בחברת הראל, קופה מס' ----.

הנתבע צירף לתצהיר העדות הראשית, אסמכתא באשר למועד פתיחת הקופה ביום 1.2.2010 וכן אסמכתא באשר להעברת הסך 393,000 ש"ח אשר הועברו לקופה הנדונה מח-ן בנק מס' -- , בנק לאומי סניף --- [נספח 16 לתצהיר עדות ראשית מטעם הנתבע].

במענה לשאלות ההבהרה מיום 13.10.2017, הפנה המומחה לכך שהנתבע הציג בפניו הן אישור להעברת הכספים מהחשבון האמור מספר 21478/10 שנוהל בבנק -- ישירות

לפוליסת הביטוח האמורה וכן הציג אישור בעלות בחשבון לפיו החשבון האמור מתנהל על שם הנתבע ועל שם אביו- מר --ז"ל.

ו. נוכח האמור לעיל, נוכח המסמכים שהוצגו, נוכח תשובת המומחה ובהינתן כי בסיכומי התובעת אין התייחסות פרטנית וספציפית לקופה זו, אלא טענה כללית בדבר הכספים שנצברו על שם הנתבע, נחה דעתי להורות כי הכספים שנצברו בקופה מס' -- שבחב' הביטוח הראל אינם ברי איזון וכי הקופה האמורה תוחרג ממסת הנכסים המשותפים.

25. קופת השתלמות שקלי מס' -- , חב' הראל–

נקודת המוצא לדיון הינה קביעת המומחה כי לטובת הנתבע הצטבר סך של 3,863 ₪ בקופה האמורה.

א. לטענת הנתבע, מדובר בקופת השתלמות השייכת לבת המשותפת אשר נפדתה זה מכבר והועברה לח-ן הבנק של הבת [סעיף 1 ז' לעמדת האיש באשר לחוות הדעת, מיום 23.10.2017].

ב. כשנשאל המומחה בחקירתו האם קופה זו אכן נפדתה על ידי הבת המשותפת השיב: **"אני לא יודע"** [חקירת המומחה מיום 27.3.2018 עמ' 7 שורות 3-2].

ג. מנגד, התובעת לא התייחסה בסיכומיה לקופה ספציפית זו אלא כאמור לעיל, טענה באופן כוללני לחלקה בזכויות הנתבע.

ד. בנסיבות אלו ובהעדר התייחסות מטעם התובעת בכתב הסכומים לקופה זו , נחה דעתי כי התובעת זנחה טענותיה בעניין נחה דעתי קופה מס' -- בה נצטברו סך של 3,863 ש"ח , נפדתה ישירות לח-ן הבנק של הבת המשותפת ועל כן אני מורה כי הסכום האמור יופחת ממסת האיזון .

<u>זכויות פנסיוניות</u>

26. נקודת המוצא לדיון הינה קביעת המומחה בחוות הדעת, כי נכון למועד הקובע נזקפו לזכות הנתבע זכויות פנסיוניות בקרן הפנסיה עתודות הוותיקה קרן הפנסיה ה.ע.ל וזכויות פנסיוניות בביטוח הראל מס' -- [ראה סעיף ד' בעמוד 3 לחוות הדעת].

27. במסגרת שאלות ההבהרה, הפנה הנתבע שאלות למומחה באשר לאופן חישוב זכויותיו הפנסיוניות והמומחה השיב לשאלותיו וכדלקמן:

"לגבי חישוב זכויותיו של מר --במסגרת פוליסות ביטוח, קופ"ג וקרה"ש, מבדיקה נוספת שערכתי- חישובי נערך כיאות ..."

[מענה לשאלות הבהרה הוגש לתיק ע"י המומחה ביום 13.10.2017].

28. למרות האמור עת נחקר המומחה בפניי ביום 27.03.2018, בחר הנתבע שלא לחקור אותו באשר לאמור לעיל ואף לא באשר לחוסר ההתאמות לכאורה בבחינת הכספים אשר נצטברו לזכותו בקרנות פנסיה אלו.

לא זו אף זו וכפי המצוין לעיל- לא התייחס הנתבע לחוות הדעת ו/או לחישובים בה במסגרת הסיכומים שהגיש.

כידוע, טענה שלא הוזכרה בסיכומים דינה כדין טענה שנזנחה.
וראו: ע"א 447/92 **רוט נ' אינטרקונטיננטל קרדיט** [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 19.6.1995).

בנסיבות אלה נחה דעתי כי הנתבע זנח טענותיו לעניין הזכויות הפנסיוניות ומשכך אין בית המשפט נדרש להכרעה לגופא.

סוכנות הביטוח "--"

29. נקודת המוצא לדיון הינה הערכת שווי סוכנות הביטוח "--" במסגרת חוות הדעת נכון ליום הקובע בסך של 77,348 ש"ח ונכון ליום עריכת חוות הדעת בסך של 80,986 ש"ח.
כאשר ההתחייבויות אשר עומדות לחובת סוכנות הביטוח עומדות על סך של 3,559 ש"ח [ראה עמוד 6 לחוות הדעת].

30. **ייאמר כבר עתה- בחקירת המומחה בפניי ביום 27.03.2018 לא עומת המומחה עם טענות הנתבע בהתייחס לשווי העסק ו/או ח-ן הבנק העסקי בבנק לאומי מס' ח-ן -- אשר אף הוא הובא בחשבון במלאכת הערכת שווי העסק שבוצעה בחוות דעת המומחה (להלן תפורטנה טענות הנתבע בהתייחס להערכת השווי).**

מעיון בעמודים 4-5 לפרוטוקול חקירת המומחה, עולה כי כל שנשאל המומחה בהתייחס לעסק היו שאלות לאישור נתונים עובדתיים שהובאו במסגרת חוות הדעת.

זאת ועוד, אף במסגרת הסיכומים שהוגשו מטעם הנתבע, לא "תקף" האחרון את אופן שומת העסק במסגרת חוות הדעת ואף לא ציין דבר בהתייחס אליה.

מנגד, טענה התובעת הן במסגרת חקירת המומחה על ידי בא כוחה ביום 27.03.2018 והן במסגרת סיכומיה, כי יש ליקח שווי העסק בהתאם למחזור ההכנסות בשנת 2013, היא שנת הפירוד, ולא בהתאם למחזור ההכנסות לשנת 2016 כפי שבוצע בחוות הדעת; אשר על כן לדידה יש להגדיל שווי העסק בהתאם לעדות המומחה לסך של 89,000 ש"ח [סעיפים 28 – 29 לסיכומים מטעמה].

31. חרף העדר התייחסות הנתבע לחוות דעת המומחה בסיכומים מטעמו ולמעלה מן הצורך, יובאו להלן בקצרה הסתייגויות הנתבע, כפי שקיבלו ביטוי במסגרת כתבי טענותיו טרם חקירת המומחה:

א. לטענת הנתבע, הוא משלם דמי שכירות עבור מגוריו כאשר אחד מהחדרים בדירה משמש כמשרד ללא יכולת קיזוז ההוצאה הואיל והוא לא מקבל חשבונית מס על כספי השכירות.

משכך, לדידו יש לקזז במסגרת חוות הדעת כספים מהרווח השנתי באשר להוצאה זו [סעיף 5 להודעה מטעם האיש שהוגשה לתיק ביום 1.8.2017].
בנוסף, לטענת הנתבע לא היה מקום לחשב בחוות הדעת את הרכוש הקבוע בעסק הואיל וזה נרכש טרם הנישואין. כמו כן, לאחר מועד הקרע לאור בלאי הציוד זה הוחלף ע"י הנתבע וגם כך לא היה מקום להכניס האמור לחוות הדעת [סעיף 6.1 להודעה מטעם האיש מיום 1.8.2017].

ב. באשר לח-ן הבנק העסקי טען הנתבע, כי בחוות הדעת הובאו בחשבון סכומים שנתקבלו כעמלה הכוללת מע"מ ועל כן יש לקזז סכומים אלה [סעיף 6.2 להודעה מטעם האיש מיום 1.8.2017].

32. להסתייגויות אלה מטעם הנתבע, ולאחר קבלת שאלות ההבהרה שהגיש, השיב המומחה בקצרה, כדלקמן:
"לעניין איזון שווי סוכנות הביטוח והרכוש הקבוע בעסק, אין שינוי בעמדתי כפי שהוסבר בהרחבה בחוו"ד"
[מענה לשאלות הבהרה מטעם המומחה שהוגש לתיק ביום 13.10.2017].

33. א. לאחר שנתקבל המענה לשאלות ההבהרה מטעם המומחה עלו הסתייגויות נוספות מטעם הנתבע ובמסגרת עמדתו מיום 23.10.2017, שם טען הנתבע כי העסק אותו הוא מנהל אינו סוכנות ביטוח כטענת התובעת, אלא הוא סוכן ביטוח עצמאי תוך שהפנה לעמ' 4 סעיף ה(א) לחוות הדעת.
ב. כך גם הפנה הנתבע לכך שמדובר בעסק עם רווחים לא גבוהים (ראה עמ' 5 סעיף ג' לחוות הדעת) וכי חלה צניחה בשיעור של 15% בהשוואה למחזור ההכנסות. בנוסף, התנגד הנתבע לכך שחשבון הבנק העסקי יילקח בחשבון במלאכת האיזון הואיל ולדידו המדובר בהכנסותיו כעצמאי על פרמיות בביטוחים אותם מקבל הוא מלקוחותיו [סעיף ב' לעמדת הנתבע מיום 23.10.2017].

34. אעבור לבחינת שווי סוכנות הביטוח, כנלמד מחוות הדעת ובהתאמה לחקירת המומחה.

א. נקודת המוצא לדיון הינה הערכת שווי העסק אשר נעשתה באמצעות שיטת המכפיל לפיה, מחושב שווי העסק על בסיס מחזור הפעילות או הרווח [עמוד 4 לחוות הדעת].
המומחה קבע, כי מאחר ומדובר בסוכן ביטוח עצמאי ולפי המקובל בענף, זו השיטה השכיחה והמקובלת ביותר.
הוסיף המומחה, כי בענף הביטוח נע ערך המכפיל בין 0.5 ל- 1.5 ובמקרים מסוימים עשוי הוא להיות מחוץ לגבולות אלה; בהתחשב בנתונים הכספיים וגילו המבוגר יחסית של האיש [67 ו- 8 חודשים במועד חוות הדעת] סבר המומחה כי נכון לקבוע ערך מכפיל חריג של 0.3 ממחזור ההכנסות נכון לשנת 2016.
מעבר לכך, הביא המומחה אף בחשבון חובות והחזרים משותפים ששילם הנתבע וקיבל לאחר המועד הקובע מביטוח לאומי, מע"מ ומס הכנסה [עמוד 5 לחוות הדעת].

ב. בחקירתו נשאל המומחה ע"י ב"כ הנתבע באשר לאופן הערכת העסק והשיב:
"ש: כשאני מעריך עסק, אם למעשה ההכנסות מעסק שוות ערך להכנסה שהיא כמו משכורת כמעט בלי הוצאות, למה אתה קובע שיש ערך לעסק. איזה ערך.
ת: אני כתבתי בד"כ כשמעריכים סוכנות ביטוח יש מכפילים. מכפיל סוכנות ביטוח נע בין 0.5 ל- 1.5%. המכפיל הזה שאנו קובעים אותו בין החצי לאחוז וחצי בהתאם לפעילות של חב' הביטוח, החלוקה. פה באמת ראיתי שהעסק מאוד מצומצם ונקטתי אני חושב במירב הזהירות ולקחתי מכפיל של עסק תחתון תוך התחשבות במחזורים הלא גבוהים ברווח הלא גבוה, עדיין יש פעילות. אם היו באים אלי מוכר וקונה היו שואלים אותי לדעתי, זה מה שהייתי מציע בתור מחיר שוק."[חקירת המומחה מיום 27.3.2018 עמוד 5 שורות 24-18].

ג. מנגד, נשאל המומחה ע"י ב"כ התובעת מהו הנתון הדומיננטי היותר לפיו לקח מכפיל מתחת למינימום של חברת ביטוח לשם הערכת שווי העסק, והשיב: **"בד"כ מדברים בסוכנות ביטוח על מחזורים הרבה יותר גדולים. רווחים גדולים יותר. על סוכנות של עובדת מהבית, יש לה משרדים, לא סוכן ביטוח יחיד, שמתקרב לגיל פרישה. הוא כבר בגיל פרישה"** [עמוד 8 שורות 10-7].

ד. בנסיבות דלעיל, ונוכח האמור בחוות הדעת וחקירת המומחה מטעם שני הצדדים נחה דעתי, כי המכפיל החריג 0.3 אשר בהתאם אליו חושב שווי העסק בשיטת המכפיל נלקח על ידי המומחה לאחר ששקל והפך בדבר וכי מי מהצדדים לא צלח לסתור חוות הדעת לעניין זה.

35. א. באשר <u>למועד</u> הערכת שווי העסק, נשאל המומחה ע"י ב"כ התובעת מדוע <u>לא</u> העריך שווי העסק
בהתאם למחזור ההכנסות של שנת 2013 (אז נאמד המחזור בסך של 260,107 ₪) אלא העריך שווי העסק בהתאם למחזור ההכנסות של שנת 2016 (אז נאמד המחזור בסך של 220,000 ₪) והרי המומחה התבקש לשום העסק נכון למועד הקובע הוא 11.07.2013 ?
המומחה השיב כדלקמן: **"מכיון שראיתי שיש ירידה בפעילות במחזוריות זה היה שיקול דעת. יש מידת צדק עם הדברים שלך, גם לאור פסק דין שקיבלתי לאחר שערכתי את חוות הדעת. השיקול בעת עריכת חוות הדעת שהוא ימשיך לעבוד וימשיך לקבל את הפירות במשך עוד כמה שנים ויהיה מחזור של כפול תוחלת החיים."** [עמוד 7 שורות 25-20].

ב. נוכח האמור לעיל, התבקש המומחה ע"י ב"כ התובעת להעריך שווי העסק לאור נתוני הכנסות המחזור לשנת 2013, וזו היתה תשובתו:
"ש: לאור הנתונים של 2013 תוכל להעריך כמה היה צריך להגדיל את שווי העסק בהתאם לנתונים אלו.

ת: עוד 8000 שח. מחצית מזה אחרי מס, דהיינו עוד 4000 שח. אני מסביר, 260,000 שח כפול 0.3 זה יוצא 78,000 שח, פחות 66 אלף שח. כפול 0.75 ניכוי מס ואז חלקי שתיים להיון

ש: ז.א. כמה בשווי הכלכלי.

ת: באפשרות הראשונה עוד 4000 שח היוון. במקום 81,000 שח, 89,000 שח."

[עמוד 7 שורות 31-26].

ג. **יוצא אפוא כי בחקירת המומחה ביום 27.03.2018, תיקן המומחה למעשה את חוות דעתו וערך חישוב לשווי העסק נכון למועד הקובע בשנת 2013 (כפי שהתבקש) והעמיד את שווי העסק על סך של 89,000 ₪ .**

ד. יוער בשנית כי הנתבע לא העלה כל טענה בסיכומיו באשר למחזור ההכנסות אשר נלקח בחשבון להערכת שווי העסק. כך גם, לא הסתייג הנתבע מתיקון חוות הדעת כפי שבאה לידי ביטוי בחקירת המומחה.

36. **חוות הדעת מטעם המומחה נתבקשה כאמור, נכון למועד הקובע 11.7.2013 ומשכך מצאתי בכל הכבוד הראוי, כי משעה שהוצג בחוות הדעת חישוב נכון לשנת 2016, אכן נפל פגם בחוות הדעת לעניין זה.**

על המומחה היה לשום את העסק נכון למחזור השנתי של שנת 2013, אשר הוצג בפניו.

משכך הם פני הדברים, שעה שהמומחה תיקן בחקירתו את שווי העסק אני מקבלת התיקון ומורה כי שווי העסק נאמד בסך של 89,000 ש"ח ועתירת התובעת לעניין זה [סעיף 29 (1) לסיכומים] מתקבלת.

סעיף 8(2) לחוק יחסי ממון

37. א. כאמור לעיל, בכתב התביעה עתרה התובעת כי איזון המשאבים לא ייעשה מחצה על מחצה אלא היא תקבל 80% והנתבע 20%.

ב. בסעיף 5 לכתב הסכומים חזרה התובעת מעתירתה זו וטוב שכך, וציינה:

" **זה המקום להעיר, על מנת לייעל ולחסוך מבית המשפט הנכבד זמן יקר, כי התובעת מקבלת את המלצת בית המשפט הנכבד, כפי שבאה לידי ביטוי במהלך הדיונים וזונחת את עתירתה בכתב התביעה לאיזון לא שוויוני בהתאם לסעיף 8(2) לחוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג – 1973**" (הדגשה לא במקור – מ.ד.)

38. א. בכתב הסכומים מטעמו עתר הנתבע להכריע בתובענה על דרך עקרון השוויון המהותי תוך הפנייה להוראות סעיף 8(2) לחוק יחסי ממון.

ב. עתירה זו של הנתבע עלתה לראשונה בכתב הסכומים מטעמו, תוך שהתובעת בסיכומי התשובה שהוגשו מטעמה התנגדה לכך וכדלקמן:

"..הנתבע ש"נזכר" בתום ההליך ..באופן מפתיע הפך מנתבע לתובע עד כדי כך שבסוף סיכומיו הוא עותר לקבלת פסק דין כספי כאילו הוא זה שהגיש את כתב התביעה" [ראה סעיף 3 לסיכומי התשובה].

עוד עתרה התובעת במסגרת סיכומי התשובה, לקבוע כי התובעת זכאית **<u>למחצית</u>** שווי הזכויות הסוציאליות, כספים בקופות גמל, בקרנות השתלמות, כספי פנסיה, שווי העסק וכיו"ב.
יוצא אפוא כי עתירת הנתבע לראשונה בסיכומיו, נהדפה על ידי התובעת במסגרת סיכומי התשובה שהוגשו מטעמה ולא ניתנה למעשה לתובעת הזדמנות אמיתית ועפ"י הוראות הדין להתמודד עם "הרחבת החזית" האסורה מטעם הנתבע.

ג. **נוכח האמור לעיל, אין בידי בית המשפט להידרש להרחבת החזית האסורה מטעם הנתבע במסגרת סיכומיו ואני דוחה עתירתו לעניין.**

<u>כלי רכב</u>

39. הצדדים חלוקים באשר לבעלות בכלי הרכב מסוג "---" שנת ייצור -- [להלן: "**הרכב**"].

א. לטענת התובעת, הרכב נרכש על ידי אימה ז"ל ומכספיה. עוד טענה התובעת כי ביום 29.1.2006 חתם הנתבע על הסכם ואישר כי אין לו כל זכות ברכב [סעיפים 35 – 36 לתצהיר הרכושי ונספח 17 שצורף דשם], זהו נוסח ההסכם:

29.1.05

הצהרה להסכם:

אני -- ת.ז.--מאשר בזאת הרכב מסוג -- שנקנה בתאריך 26.1.06 שייכת לאשתי בלבד -- ת.ז.-- ואין לי כל זכות על הרכב הנ"ל שנקנה מכספה במלאו. אני חותם על הצהרה זו במודעות ובהבנה מלאה למשמעויותיה

--.

יוער, כי ברישיון הרכב [שצורף כנספח 2א' לתצהיר עדות ראשית מטעם הנתבע] מצוינת שנת ייצור הרכב הנדון – 2006. היינו, תאריך רישום 31.1.2006.
ואולם, בכותרת של ההצהרה המצוטטת דלעיל [נספח 17] נכתב התאריך 29.1.2005, ככל הנראה המדובר בטעות סופר שכן בתוכן ההצהרה מצוינת שנת 2006 והנתבע לא טען כנגד המסמך כל טענה.

ב. בנוסף, טענה התובעת, כי הנתבע חתם על ייפוי כוח רשמי של משרד התחבורה המאפשר לה למכור את הרכב ולעשות בו כרצונה הואיל והמדובר ברכב בבעלותה [סעיף 37 לתצהיר הרכושי ; צורף כנספח 18 דשם].

ג. מנגד, טען הנתבע, כי הרכב האמור נותר בשימוש התובעת וכי שוויו נאמד בסך של 116,000 ש"ח ויש להביאו במלאכת האיזון [סעיפים 2(6) ו- 3(7) לתצהיר הרכושי].

nevo.co.il

40. א. במסגרת חוות הדעת ציין המומחה, כי נוכח המחלוקת הניטשת בין הצדדים באשר לבעלות ברכב והאם הינו בר איזון אם לאו הופנתה המחלוקת להכרעת בית המשפט, תוך ציון העובדה, כי הרכב נרשם לצרכי הוצאות פחת במסגרת הרכוש הקבוע של העסק אשר בבעלות הנתבע ונכון ליום הקובע שוויו היה אפס לצרכי מס, ומשכך הוא לא נכלל במסגרת הערכת זכויות הנתבע בעסק [עמ' 12 לחוות הדעת].

ב. נוכח האמור לעיל ובהינתן כי ההסכם שנחתם בין הצדדים ביום 29.01.2006 (נספח 17 לתצהיר עדות ראשית מטעם התובעת) מדבר בעד עצמו וכי הנתבע לא טען כנגד אמיתות המסמך, בהינתן כי הנתבע חתם על יפוי כח רשמי של משרד התחבורה לטובת התובעת בה התיר לה לבצע כל פעולה ברכב ,לרבות מכירה/קנייה (ראה נספח 18 לתצהיר עדות ראשית תובעת) ובהינתן כי הנתבע לא טען כנגד יפוי הכח, נחה דעתי לקבל טענת התובעת לעניין זה, כי הרכב האמור נרכש מכספי הירושה שירשה מהוריה ז"ל וכי אין המדובר ברכב המשותף לאיזון.

<u>מיטלטלין</u>

41. נקודת המוצא לדיון הינה טענת הנתבע כי במהלך תקופת השיתוף צברו הצדדים מיטלטלין ואת שווים יש לאזן.

רשימת המיטלטלין הדרושה איזון לטענת הנתבע מפורטת בסעיף 83 לתצהיר העדות הראשית מטעמו ובהסתמך על דוח סוקר מיום 15.7.2010 [נספח 17 לכתב ההגנה].

א. לטענת הנתבע, לא נעשתה על ידי התובעת כל אבחנה בין המיטלטלין והציוד שהביא הוא עימו מנישואיו הקודמים לבין המיטלטלין השייכים לה;

בסעיף 32 לכתב הסכומים מטעמו הפנה הנתבע לרשימת המיטלטלין המפורטת בתצהיר העדות הראשית שהוגש מטעמו .

עוד עתר האיש כי: "**התובעת תשיב לנתבע בעין את האומנות אשר הביא איתו מנישואיו הקודמים כפי שפורט בסעיף 77 ד לתצהיר עדות ראשית של הנתבע**" (סעיף 28 לסיכומים).

לסיכום הדברים, עתר האיש בסעיף 34 לסיכומיו: "**לאזן איזון אמיתי ונכון, של הרכוש המשותף וכן לקבוע כי התובעת תשלם לנתבע סך של 222,250 ₪**".

ב. התובעת הודפת את טענות הנתבע באשר למיטלטלין, מנימוקים שונים:

- לטענת התובעת, מדובר בדרישות סתמיות המבוססות על דוח סוקר שנעשה לצרכי

הערכה של חברת ביטוח, קרי, הסכומים עליהם מבסס הנתבע עתירתו הינם סכומים שעל פיהם נדרשת חברת ביטוח לבחינת עתירה לפיצוי מבוטח ובערכי כינון – 'חדש תמורת ישן'.

עוד נטען כי הערכת השווי ממנה שואב הנתבע הסכומים נערכה ע"י סוקר לו היכרות מוקדמת עם הנתבע תוך גם שמדובר בהערכת שווי "מנופחת "אשר נועדה לצורך תביעת פיצויים מחברת הביטוח.

- עוד טענה התובעת כי תחילה העריך הנתבע את שווי המיטלטלין בסך של כ-מיליון וחצי ש"ח במסגרת תצהיר שהגיש ביום 18.12.2016 וללא כל פירוט ענייני מטעמו, ורק לאחר כשנתיים משהבין כי יאלץ לשלם לה סכומים בהתאם לחוות דעת המומחה ובקביעת התיק להוכחות, הגיש הנתבע ביום 06.12.2018 תצהיר מפורט לפרטיו על 'הרכוש המשותף'.
- עוד מציינת התובעת כי הנתבע עזב את בית המגורים המשותף כבר ביום 01.04.2014 (כך גם לפי עדותו) ; ההיגיון מלמד כי האדם הסביר לא היה מותיר מאחור חפצים בשווי רב ובוודאי שלא היה משתהה אותו האדם, כאיש דכאן, משך שנים בטרם יפרט לפרוטרוט את המיטלטלין אשר ברצונו ליטול. לטענת התובעת , התנהלות הנתבע כיום הינה התנהגות שבחוסר תום לב בוודאי עת לא שלח הוא כל דרישה ו/או בקשה ו/או עתר בתובענה לבית המשפט בעניין זה. לטענת התובעת , נטל הנתבע עימו עת עזב את דירת המגורים המשותפת את כל המטלטלין אותם רצה ובפועל זנח עתירה באשר ליתר המטלטלין ובידיעה שאין לו זכות בהם.
- לטענת התובעת, המיטלטלין אשר נותרו בחזקתה נרכשו כולם ע"י הוריה וסביה ז"ל ולמעשה אלה ניתנו לה בירושה או במתנה.
- עוד טענה התובעת, כי דו"ח הסוקר עליו מסתמך הנתבע, מתייחס למיטלטלין שהיו קיימים במועד עריכת הדו"ח (15.07.2010) ואולם הצדדים נפרדו בשנת 2014, דהיינו, כארבע שנים לאחר עריכת הדו"ח, ומשכך היה על הנתבע להוכיח כי מטלטלין אלה עודם קיימים ערב הפרידה, אך הוא לא עשה כן, כמו גם לא הביא בחשבון את הבלאי של המיטלטלין שכן המדובר בפריטים ישנים .

- <u>בסיכומם של דברים</u>, טענה התובעת , כי עת עזב הנתבע דירת המגורים המשותפת נטל הוא עימו חפצים כראות עיניו ויש לראות בכך כ'איזון משאבים' אשר נעשה בפועל במיטלטלין ועל כן יש לדחות עתירת הנתבע לחייב התובעת לשלם לו סכומים כספיים לשם איזון הזכויות במטלטלין. [סעיף 2 לסיכומים וסעיף 6 לסיכומי התשובה].

לחילופין, טענה התובעת, כי חרף העובדה שהנתבע מעולם לא דרש ו/או תבע המיטלטלין כדין ובהליך נפרד שיזם מטעמו כפי הנדרש, <u>מסכימה</u> היא כי המיטלטלין הנטענים כמשותפים יחולקו בעין באמצעות הכנת שתי רשימות שיכין הנתבע ויעביר לידי התובעת לבחירתה [סעיף 3 לסיכומים וסעיף 7 לסיכומי התשובה].

ב. אקדים ואומר, כי במסגרת כתב הגנתו , מצא הנתבע לנכון לציין את סוגיית המיטלטלין בסעיף 123 בלבד (מתוך 125 סעיפים בכתב ההגנה) שם ציין באופן סתמי

כי יש לאזן את הרכוש הנמצא בביתה של התובעת ו/או נמצא בחזקתה, תוך הפנייה לנספח 17 לכתב ההגנה הוא דו"ח הסוקר.

ג. במסגרת תצהיר שהגיש הנתבע ביום 18.12.2016 העריך הנתבע את שווי המיטלטלין בסך של כ- מיליון וחצי ש"ח וללא כל פירוט ענייני מטעמו ו/או ראייה רלוונטית; רק לאחר כשנתיים וביום 06.12.2018 , הגיש הנתבע תצהיר מפורט לפרטיו ובו הבהיר כמפורט לעיל מהם פרטי המיטלטלין לחלוקה.

ד. בחקירתו ביום 23.01.2019 , לא סיפק הנתבע תשובה ברורה מדוע כה השתהה בפירוט המיטלטלין וכדלקמן:

"ש: כאשר הגשת כתב הגנה ותצהיר עדות ראשית, למה לא עשית את אותו פירוט מדוקדק והפרדה בין סוגי מטלטלין שונים.

ת: אין לי תשובה בשבילך, אני חושב שאם מגיע לי לא משנה מתי אני תובע.

ש:בכתב ההגנה ובתצהיר הראשון, לקחת את הסקר משנת 2010 צירפת אותו הנה 1,570,000 שח, איך נדע בכתב ההגנה ובתצהיר הראשון כמה אתה רוצה או כמה מגיע לך.

ת: חצי לפי חוק.

ש: אבל אתה בעצמך אומר שחלק מהמטלטלין לא היו קיימים, חלקתם ויתרת עליהם וחלקם הוצאת. איך השופטת אמורה היתה לדעת אחרי הגשת כתב הגנה ואחרי תצהיר ראשון כמה באמת מגיע לך וכמה לא מגיע לך, היא היתה צריכה לקחת את הסקר ולתת לך 50 אחוז מהשווי, אתה בעצמך אומר שזה לא הוגן.

ת: בשביל זה הכנתי את הטבלאות. ויתרתי על מה שאפשר לוותר."

[עמוד 43 לפרוטוקול מיום 23.01.2019, שורות 11-1]

43. זאת ועוד, כאמור הנתבע עזב את בית המגורים ביום 01.04.2014 ונטל עימו ציוד לבחירתו- הן חפצים אישיים והן ציוד אחר שבחר ליטול; מאז ועד פתיחת ההליכים דנן על ידי התובעת - לא נקט הוא בהליך יזום לעניין המיטלטלין- אף במסגרת ההליך דנן- השתהה הנתבע ולמעשה פירוט המיטלטלין הפציע לראשונה בהליך במסגרת התצהיר הארוך מיום 06.12.2018 , כשנתיים לאחר פתיחת ההליך דנן; תשובות הנתבע לענין זה לא מסתדרות עם ההתנהלות הכוללת שבין הצדדים.(ראה עמוד 40 לפרוטוקול מיום 23.01.2019, שורות 29-9).

44. באשר לדו"ח הסוקר שצורף על ידי הנתבע, נחה דעתי כי דוח הסוקר שצורף העריך שווי המיטלטלין שהיו ערב מועד עריכת הדו"ח – ביום 15.7.2010, עת הסכומים לא משקפים את שווי המיטלטלין אשר הוערכו באותה עת כי אם ערכם בערכי כינון – דהיינו, כמה יעלה לרכוש מיטלטלין חדשים מהסוג הקיים במידה ויתקיים אירוע ביטוחי.

45. מעדות עורך דוח הסוקר, מר --- [להלן: "**הסוקר**"], אשר זומן להעיד מטעם הנתבע, למדים אנו כי הערכת המיטלטלין בוצעה נכון למועד עריכת הדו"ח. כשנשאל הסוקר האם שווי המיטלטלין שהעריך בדוח באותה העת יהא זהה לשווים בעוד מספר שנים השיב **"יכול להיות שכן יכול להיות שלא"** [עמוד 29 שורות 11 – 13 לחקירתו מיום 23.1.19].

באותו האופן שכנשאל הסוקר אם יעריך מכשיר טלוויזיה בשנת 2010 ויעריך אותה טלוויזיה בשנת 2013 שוויה יהא זהה, השיב "**לא. לא אותו ערך כי יש ירידת מחירים שנובע מהתפתחויות טכנולוגיות או הורדת מחירים**" [עמוד 29 שורות 14 – 15].

נלמד מעדות הסוקר כי עת מעריך הוא פרטי מיטלטלין מעריך הוא אותם כחדשים.
ובלשונו - "**חדש, לפי הנחיות ביטוח כחדש. חב' הביטוח מפצה על חדש, בפוליסה כתוב שהם מתחייבים להחזיר חדש**" [עמוד 29 שורות 19 – 23].

46. למדים אנו, כי אכן הערכת שווי המיטלטלין אשר צורפה לכתב ההגנה מטעם הנתבע נערכה ע"י הסוקר תוך הערכת שווי המיטלטלין כחדשים ובהעדר כל התייחסות באשר למצבם העכשווי, התייחסות למועד רכישתם ,מידת הבלאי שלהם ושווים למעשה כפריטים "יד שנייה".
יתרה מכך, מעדות הסוקר נלמד אף, כי ייתכן ואף המבוטח הוא אשר יחליט באשר להערכת שווי המיטלטלין. לצורך ההמחשה, כשנשאל הסוקר אם העריך ביגוד מסוים בסך של 10,000 ש"ח בעוד המבוטח ירצה כי הביגוד יוערך בסך של 20,000 ש"ח, האם יפעל כהערכת המבוטח, השיב הסוקר "**כן**" [עמ' 32 שורות 1 – 11]. הסוקר אישר בעדותו, כי יפעל בדרך זו לבקשת מבוטח אף באשר למיטלטלין, מטבח, צעצועים, ספרים, כלי מטבח, מגבות וכמות של דיסקים [עמ' 32 שורות 12 – 17].

47. בנסיבות לפיהן, דוח הסוקר אינו משקף את מצב המיטלטלין כשוויים נכון למועד הערכתם בשים לב לבלאי ולמועד רכישתם, בוודאי שדוח הסוקר אינו מתייחס למיטלטלין ערב המועד הקובע – 11.7.2013 ובוודאי לא במועד עזיבת הנתבע את בית המגורים- 01.04.2014 , הרי שנחה דעתי כי אין בדוח הסוקר על מנת לשקף שווים האמיתי של המיטלטלין במצבם הנוכחי אף לא לאותו המועד בו הוערכו.

48. בנסיבות האמורות ובהתייחס לשיהוי הרב שנקט הנתבע בעתירתו, שיהוי שיש בו לפגוע באפשרות לבחון ראייתית אלו מיטלטלין נטל ואלו הותיר בבית התובעת ונוכח ההלכה שבדין לעניין חלוקת מיטלטלין – דומה כי אין אלא להורות על חלוקתם בעין.

לעניין זה ראו: דברי כב' השופט ישעיהו שנלר, סג"נ אב"ד במסגרת עמ"ש 43761-03-14 **פלוני נ' אלמוני** [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 2.12.2015):
"**ומכאן לעניינים הנוספים שהוכרעו על ידי בית משפט קמא. ראשית, לא מצאנו טעות אשר יש להתערב בה בקביעתו של בית משפט קמא כי חלוקת הזכויות במיטלטלין תיעשה בדרך של מתן זכות בחירה למשיבה מתוך שתי רשימות אותן יכין המערער - ולא על דרך של הערכת שווי המיטלטלין על ידי שמאי, כדרישת המערער**.
וראו תמ"ש (טבריה) 12643-03-11 **נ. י. נ' ש. י.** [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 6.11.13):
"**לעניין אופן החלוקה קובע סעיף 10(ב) לחוק המיטלטלין, כי פירוק שיתוף במיטלטלין יעשה בהסכמה בין השותפים ובאין הסכמה על פי צו בית משפט. בנסיבות מקרה זה,**

הדרך הצודקת והיעילה לצורך הפירוק היא על ידי חלוקה בעין. <u>אין מקום להערכת שווי רהיטים וציוד חשמלי ביתי שנרכשו לפנים שנים רבות</u>. אם לוקחים בחשבון הבלאי שעבר על המיטלטלין רק מיום הפרידה מדובר הרי בשלוש שנים. ואם נתחשב בעובדה שרוב המיטלטלין נושאים ותק גדול יותר, נמצא למעשה כי כל ניסיון לערוך פירוק שיתוף בשווי אינו יעיל ויפגע באשה (המעוניינת להישאר עם המיטלטלין)."

ראו גם: <u>תמ"ש (ת"א) 35944-02-11 **פלוני נ' אלמוני**</u> [פורסם בנבו] (פס"ד מיום 14.3.2013) –במקרה דשם, זומן שמאי המיטלטלין לחקירה ובחקירתו אישר השמאי כי הסכומים בהם הוערכו המיטלטלין הוערכו בהקשר של 'כמה יעלה לרכוש מיטלטלין מאותו הסוג כחדשים' במידה ויתקיים אירוע ביטוחי. כך גם, העריך השמאי כי מחיר המיטלטלין נמוך בהרבה הואיל ובמכשירי חשמל וריהוט השווי האמיתי נע בין 0 ל- 35% ביחס לפריטים אישיים אין שווי כספי ממשי וההמלצה לתרום אותם.

במקרה דשם, הכריע כב' השופט נפתלי שילה על חלוקת המיטלטלין בחלוקה בעין באמצעות הכנת שתי רשימות.

49. מן המקובץ לעיל, בהינתן כי הנתבע השתהה בעניין המיטלטלין ועתר בפירוט לגביו רק כשנתיים לאחר פתיחת ההליכים דכאן, בהינתן כי דו"ח הסוקר איננו רלוונטי לאופן חישוב הציוד ובמועד הנקוב, בהינתן כי האיש עזב את בית המגורים בשנת 2014 ונטל עימו את שראה לנכון ומאז למעשה לא נקט כל הליך יזום להשבת המיטלטלין ונוכח העובדה כי לביהמ"ש אין כלים לקבוע אילו מיטלטלים לקח עימו הנתבע בשנת 2014, מה ארע עם מה שנותר בבית מאז ועד היום ואין אפשרות לבחון ו/או לשום את רשימות המיטלטלין הארוכות שפורטו בתצהיר העדות הראשית מטעם הנתבע ובהעדר כל ראיה לטענותיו אלו מטלטלין נטל ואלו הותיר - נחה דעתי להורות, כי חלוקת המיטלטלין אשר צויינו על ידי הנתבע במסגרת סעיף 83 לתצהיר עדות ראשית מטעמו, תיעשה בחלוקה בעין באמצעות הכנת שתי רשימות אותן יכין הנתבע ויעביר לידי התובעת לבחירה באחת מהרשימות [<u>כפי שעתרה התובעת בסעיף 49 לסיכומים מטעמה</u>].

<u>סיכום</u>

50. נוכח כל האמור לעיל, מורה כדלקמן:

א. חוות דעת המומחה מיום 11.07.2017 , מתקבלת בזאת וניתן לה תוקף של פסק דין לעניין איזון הזכויות בין הצדדים בכפוף לאלה:

- טענת הנתבע בהתייחס לכספים בקופת הביטוח בחברת הראל מס' - וכאמור בסעיף 24 ו' לעיל, מתקבלת בזאת; הכספים בקופה זו מוחרגים ממסת הנכסים המשותפת ואלו שייכים לנתבע לבדו.
- טענת הנתבע בהתייחס לכספים בקופה האמורה בחברת הראל מס'-- וכאמור בסעיף 25 ד' לעיל, מתקבלת בזאת; הכספים בקופה זו מוחרגים ממסת הנכסים המשותפת.

- הערכת שווי העסק תתוקן נכון למועד הקובע וכאמור בסעיף 36 לעיל.

ב. נוכח הקביעות האמורות יודיעו ב"כ הצדדים לביהמ"ש בתוך 15 ימים ממועד פסק

הדין, האם הגיעו לידי הסכמה באשר לבחירת אחת משתי החלופות המוצעות בחוות הדעת לאיזון המשאבים. היה ולא יגיעו הצדדים לידי הסכמות ייתן בית המשפט הוראותיו.

ג. הצדדים יגישו פסיקתאות בהתאם לחוות הדעת ולאמור לעיל.

ד. כלי הרכב המפורט בסעיף 39 לעיל-איננו רכוש משותף לאיזון והוא יוחרג ממסת האיזון.

ה. חלוקת המיטלטלין אשר צוינו על ידי הנתבע במסגרת סעיף 83 לתצהיר עדות ראשית מטעמו, תיעשה בחלוקה בעין באמצעות הכנת שתי רשימות אותן יכין הנתבע ויעביר לידי התובעת לבחירה באחת מהרשימות

ו. נחה דעתי להורות כי כל צד יישא בהוצאותיו.

ניתן היום, כ"ז סיוון תשע"ט, 30 יוני 2019, בהעדר הצדדים.

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן

מירה דהן 54678313-/
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה